

Raadsvoorstel
Openbare Raadsvergadering

Datum 31 mei 2016

Agendapunt

Onderwerp Concept jaarrekening 2015 en concept begroting 2017 Westrom
Portefeuillehouder(s) wethouder R.A.M. Verheul

Inhoudelijk voorstel

Op basis van de jaarrekening 2015 en de begroting 2017 wordt gevraagd om in te stemmen met het voorstel.

- a. De jaarrekening 2015 van Westrom te ondersteunen;
- b. Ten aanzien van de begroting 2017 de deelnemers aan het Algemeen Bestuur van Westrom te laten inbrengen:
 - dat vanuit het Algemeen Bestuur van Westrom bij het Rijk en de VNG de problematiek van de te lage subsidiebedragen wordt aangegeven en dat aan het Rijk wordt verzocht de subsidiebedragen bij te stellen;
 - de opdracht aan Westrom om aan verdere lastenverlaging te werken waardoor het exploitatieresultaat voldoende is om het subsidieresultaat te dekken op het niveau van 2016 (bijdrage gemeenten € 1.540.000,00).
- c. De stijging van de gemeentelijke bijdrage van 2017 ad € 291.000,00 dekken uit de reserve 3D's en vanaf 2018 op te vangen uit het budget dat vanaf het jaar 2018 is vrijgemaakt om structurele risico's van de 3 decentralisaties op te vangen.
- d. Het risico dat ontstaat als de "kansen" onvoldoende bijdragen om de gemeentelijke bijdrage op het niveau van 2017 te houden te kwantificeren en mee te nemen in de risicobeheermatrix van de begroting 2017.

Conform artikel 31 en 32 van de Gemeenschappelijke Regeling Westrom worden de jaarrekening 2015 en begroting 2017 voorgelegd aan de raden van de deelnemende gemeenten.

De conceptjaarrekening 2015 en de conceptbegroting 2017 moeten met eventuele reacties voor 8 juni 2016 naar het algemeen bestuur worden verzonden.

Het dagelijks bestuur dient de ontwerpbegroting bij het algemeen bestuur in, voorzien van de reacties van de deelnemende raden. Vervolgens stelt het algemeen bestuur op 22 juni 2016 de begroting vast en deelt de vaststelling zo spoedig mogelijk mee aan de deelnemende gemeenten (artikel 31).

Op grond van artikel 32 van de Gemeenschappelijke Regeling Westrom geldt hetzelfde voor de jaarrekening. Het dagelijks bestuur legt verantwoording af aan het algemeen bestuur. De conceptrekening wordt aan de raden der gemeenten voorgelegd, die binnen acht weken na ontvangst daarvan het dagelijks bestuur van hun gevoelens doen blijken. Vervolgens stelt het algemeen bestuur de jaarrekening vast.

Op 15 en 24 maart heeft het ambtelijk overleg plaatsgevonden waarin de directie van Westrom een mondelinge toelichting op de conceptbegroting 2017 en de conceptrekening 2015 heeft gegeven.

Conceptjaarrekening 2015

De jaarrekening over 2015 omvat de balans en toelichting, de programmarekening en toelichting.

Het negatief exploitatieresultaat over 2015 bedraagt € 87.956. Het resultaat bestaat uit € 161.971 WSW en € 74.015 WWB. Het resultaat over 2014 na bestemming bedroeg € 421.152 positief, door onttrekkingen uit de reserves. In 2013 bedroeg het resultaat na bestemming € 1.487.884 negatief.

De redenen die tot dit negatiever resultaat ten opzichte van 2014 hebben geleid, zijn:

- Het positieve resultaat in 2014 is niet gerealiseerd door incidentele baten;
- De toegevoegde waarde was € 0,3 miljoen lager dan begroot;
- De Rijksbijdrage Wsw was lager.

Het negatieve resultaat van € 87.956 is uit te splitsen naar een resultaat Wsw van +/- € 161.971 en een resultaat WWB van € 74.015.

Het eigen vermogen bedroeg ultimo 2015 € 3,1 miljoen.

Conceptbegroting 2017

Westrom gaat zich in 2017 richten op:

- Verdere voorbereiding van de fusie Westrom – de Risse;
- Uitvoering geven aan de Participatiewet;
- Een toekomstbestendig bedrijfsmodel.

De uitgangspunten voor de begroting 2017 zijn:

1. De realisatie van 965 fte's arbeidsovereenkomsten Wsw van de deelnemende gemeenten;
2. Realisatie van 110 fte's arbeidsovereenkomsten van de deelnemende gemeenten bij andere Sw-organisaties;
3. Realisatie van 30 fte's Begeleid Werken bij reguliere werkgevers;
4. Een (fictieve) rijksbijdrage van €23.775,= per fte; (2016: €26.638; 2015: €27.237);
5. Een additionele gemeentelijke bijdrage van € 3,6 miljoen bovenop de (fictieve) rijksbijdrage;
6. Daling van overige personele kosten met 3% ten gevolge afname personeelsbestand;
7. Een indexering van de loonkosten met 1,5% ten opzichte van 2016;
8. Overige kosten worden niet geïndexeerd en taakstellend op het budget van 2017 gehouden;
9. Uitbesteding door de gemeenten van re-integratieactiviteiten op tenminste het bestedingsniveau van 2016.

De financiële problematiek bij Westrom wordt met name veroorzaakt door de afbouw van de WSW-subsidie. De Rijksbijdrage zakt in 2017 naar € 23.775 per fte. Als gevolg van deze afbouw wordt het financiële gat tussen subsidie en loonkosten steeds groter. De gemiddelde loonkosten bedragen € 29.500. Dit veroorzaakt de stijging van de gemeentelijk bijdrage de komende jaren. De stijging van de gemeentelijke bijdrage is nodig om het subsidietekort op te lossen.

De ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage ziet als volgt uit:

- 2014 € 266.280
- 2015 € 236.000
- 2016 € 224.000
- 2017 € 527.011
- 2018 € 731.866
- 2019 € 851.333
- 2020 € 905.970

Binnen onze begroting is een gemeentelijke bijdrage voor de komende jaren opgenomen van € 236.000.

In 2015 zijn nog aanvullende rijksmiddelen ontvangen waardoor het subsidietekort lager is uitgevallen. Voor Westrom totaal betekent dit een oplopend geraamd subsidietekort van 3,8 miljoen euro (Westrom breed) in 2016 tot 7,7 miljoen euro in 2020.

Afbouw van de WSW-subsidie en het daardoor ontstaan van grote financiële problemen bij de WSW-bedrijven is een landelijk probleem.

Binnen het ambtelijk overleg is uitvoerig gesproken over een aantal "kansen" die in de conceptbegroting nog niet zijn meegenomen.

- a) financiële voordelen fusie;
- b) openbreken huurcontract De Hanze;
- c) verkoop vastgoed;
- d) snellere afname WSW-populatie;
- e) toename inbesteding bij Westrom;
- f) Verzachting financiële pijn door Rijk.

De "kansen" die er nog liggen die niet in de conceptbegroting zijn opgenomen zijn niet allemaal reëel.

- a) De fusie gaat een financieel voordeel op de korte termijn opleveren;
- b) Openbreken contract De Hanze: Dit betekent een verlenging van de contractduur en daarmee een verlaging van de huurprijs. De WSW-populatie neemt jaarlijks af. Het gebouw moet dan weer onderverhuurd worden omdat het pand te groot is;
- c) De verkoop van het vastgoed is thans in gang gezet. Het centraal kantoor is inmiddels verkocht.
- d) Snellere afname WSW-populatie (niet meegenomen een afname van 2 % per jaar, niet zijnde verloop op basis van pensionering);

- e) Toename inbesteding door gemeenten: De inbestedingstaakstelling is nog niet van tafel. Hij is weliswaar niet opgenomen in de begroting 2017 maar de discussie hierover loopt nog. Het gaat om het verplichten van de deelnemende gemeenten om een inbestedingstaakstelling te realiseren gekoppeld aan een bonus/malus systeem. Dit pakt voor Leudal negatief uit omdat wordt uitgegaan van een inbesteding op basis van inwonersaantal. Leudal heeft echter ook nog Wsw-ers bij de Risse en bij NLW (totaal 45). Bij Westrom zitten 144 mensen;
- f) Tot nog toe heeft het rijk nog steeds "de financiële pijn verzacht" en de verwachting is dat dat ook nu weer gaat gebeuren (hoewel het ministerie hier geen enkele toezegging over doet).

Westrom geeft aan dat verhoging van de toegevoegde waarde en daarmee een hoger exploitatieresultaat niet meer haalbaar is.

Concluderend:

Het management van Westrom heeft in de begroting 2017 en in de toelichtingen daarop in alle transparantie een reëel financieel beeld geschetst. We kunnen naar mijn opvatting dan ook niet anders dan instemmen met de conceptbegroting (en met de daarbij behorende financiële consequenties).

- De oorzaak van de hogere gemeentelijke bijdrage ligt in de lagere subsidiebedragen van het Rijk. Dit is een landelijk probleem. Vanuit het Algemeen Bestuur van Westrom kan richting Rijk en VNG deze problematiek worden aangegeven en worden verzocht de subsidiebedragen bij te stellen.
- Westrom heeft zich voor de komende jaren een taakstelling opgelegd. Toch is het de bedoeling dat het exploitatieresultaat hoog genoeg is om het subsidieresultaat te dekken op het niveau van 2016 (bijdrage gemeenten € 1.540.000). Dit betekent dat toch nog gewerkt moet gaan worden aan de lasten (loonkosten, regulier personeel en overige kosten). Deze dienen verder te worden teruggebracht.

Financiële paragraaf

Concept-jaarrekening 2015

Westrom is er in geslaagd om in 2015 niet in geslaagd om een voordelig resultaat te behalen. De jaarrekening eindigt met een nadelig resultaat van € 87.956. Ondanks dat het operationeel resultaat in 2015 is verbeterd leiden de cijfers niet tot een tevreden gevoel bij directie van Westrom. De opdracht voor 2016 en 2017 is om het operationele resultaat verder te verbeteren.

Het nadelige resultaat 2015 is een verslechtering ten opzichte van 2014 van ruim 5 ton. Het positieve resultaat van 2014 werd overigens voornamelijk gerealiseerd door incidentele baten.

De begroting 2015 was sluitend. Het nadelige resultaat in 2015 wordt voornamelijk veroorzaakt doordat per saldo een incidentele baat is geraamd van € 100.000. In werkelijkheid zijn de incidentele lasten (kosten voor de uitvoering van het sociaal plan) echter € 27.000 hoger dan de incidentele baten (vrijval voorziening juridische zaken en onttrekking voorziening sociaal plan).

Westrom stelt voor om het nadelige resultaat te onttrekken aan de respectievelijke egalisatiefondsen. Dit voorstel is in lijn met de vastgelegde gedragslijn.

Ingestemd wordt om de jaarrekening 2015 van Westrom en de resultaatbestemming te ondersteunen.

Concept begroting 2017

Algemeen beeld

Ondanks een verbetering van het operationele resultaat in de afgelopen jaren is op basis van de begroting 2017-2020 de algemene financiële situatie van de Westrom niet rooskleurig.

De verslechterde financiële positie van de Westrom is enerzijds veroorzaakt doordat in de vastgestelde begrotingen van 2015 en 2016 de mogelijkheden en het tempo waarin maatregelen gerealiseerd konden worden door Westrom (te) optimistisch geraamd. Anderzijds leidt de afbouw van de rijkssubsidie tot een oplopend tekort op het subsidieresultaat WsW van ruim € 4,4 miljoen in 2017 oplopend naar ruim € 7,7 miljoen in 2020. Dit tekort op het subsidieresultaat kan niet worden opgevangen vanuit de reserves en niet vanuit het operationeel resultaat.

De omvang van het eigen vermogen daalt in 2016 onder het niveau van het weerstandsvermogen. Om de begroting 2017-2020 toch sluitend te krijgen is Westrom gedwongen om een verhoging van de gemeentelijke bijdragen van circa € 3,6 miljoen (133%) door te voeren in 2017 oplopend naar ruim € 6,1 miljoen (400%) in 2020.

De Westrom probeert langs 3 wegen haar totale resultaat te verbeteren. Een daarvan is de beheersen van de loonkosten. De andere twee betreffen het verhogen van de opbrengsten en het verlagen van de kosten. Sinds 2012 heeft de Westrom de kosten van het reguliere personeel teruggebracht van € 7,7 miljoen naar € 5,5 miljoen in 2015. Dit heeft een positief effect op het operationeel resultaat gehad, maar is nog niet voldoende om tot het gewenste operationele resultaat te komen. Om het gewenste operationele resultaat te bereiken is het nodig dat de opbrengsten (toegevoegde waarde) worden verhoogd en de kosten worden verlaagd. Effectieve verbetermaatregelen zijn onder andere meer werk naar de markt en lagere huisvestingskosten (verkoop van vastgoed). De Westrom wil haar kosten van vastgoed terugbrengen naar kosten die vergelijkbaar zijn met het gemiddelde niveau van de sector. Hiervoor worden een aantal panden verkocht.

Wat betekent dit voor Leudal

Op basis van de op dit moment geformuleerde uitgangspunten voor de begroting 2017 van de Westrom is de verwachting dat de gemeentelijke bijdrage voor 2017 € 527.000 (2016: € 224.000) bedraagt. In 2020 is de verwachting dat de gemeentelijke bijdrage stijgt naar € 906.000.

Dekking

2017

In de meerjarenbegroting 2016-2019 van de gemeente Leudal is een bijdrage aan Westrom van € 236.000 opgenomen. Ten opzichte van de begroting stijgt in 2017 de gemeentelijke bijdrage met € 291.000. Voorgesteld wordt om de stijging in 2017 incidenteel te dekken uit de reserve 3 decentralisaties.

2018-2020

In het B&W voorstel is aangegeven dat een aantal "kansen" niet in de conceptbegroting zijn meegenomen. De belangrijkste zijn de financiële voordelen van de fusie, het openbreken van het huurcontract De Hanze, verkoop van vastgoed, snellere afname van de WSW-populatie, toename investering bij Westrom en het verzachten van de financiële pijn door het Rijk.

Voorgesteld wordt daarom om:

- vooralsnog de stijging van de gemeentelijke bijdrage van 2017 ad € 291.000 structureel mee te nemen. In de meerjarenbegroting 2016-2019 is vanaf 2018 een structureel budget van € 500.000 vrijgemaakt om structurele risico's van de 3 decentralisaties te dekken. De stijging van de gemeentelijke bijdrage kan hieruit worden gedekt.
- het risico dat ontstaat als de "kansen" onvoldoende bijdragen om de gemeentelijke bijdrage op het niveau van 2017 te houden te kwantificeren en mee te nemen in de risicobeheermatrix van de begroting 2017.

Relatie met programmabegroting		
Programma	Thema	Product
2. zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling	202 arbeidsparticipatie	2202 sociale werkvoorziening

Groot-boek-nummer	Budget volgens begroting 2017	Reeds uitgegeven	Verplichting 2017	Bedrag opgenomen in dit voorstel vanaf 2017	Restant	Begrotingsmutatie				Toelichting dekking of relatie met ombuigingen
						2016	2017	2018	2019	
6611000	4478526	0	4478526	291000	-291000		291000	291000	291000	
89001538	3786536			291000	3495536		-291000			dekking reserve 3 d's
66709200	500000	0	0	291000	209000			-291000	-291000	dekking begrotingspost opvang structurele risico's
					0					
	8765062	0	4478526	873000	3413536	0	0	0	0	

Risicoparagraaf

Wat is de impact van het voorstel in relatie tot de risicoportefeuille uit de programmabegroting?

Ontstaat er een nieuw risico? Ja

Het risico dat ontstaat als de "kansen" onvoldoende bijdragen om de gemeentelijke bijdrage op het niveau van 2017 te houden wordt gekwalificeerd en meegenomen in de risicobeheermatrix van de begroting 2017. Op basis van de begroting 2017-2020 van de Westrom bedraagt het maximale risico dat ontstaat voor

2018: € 205.000

2019: € 324.000

2020: € 379.000

Inkoopparagraaf

N.v.t.

Personele paragraaf

N.v.t.

Communicatieparagraaf

N.v.t.

Bijlage(n)

- Raadsbesluit
- Aanbiedingsbrief concept jaarstukken 2015 Raad
- Jaarstukken 2015
- Aanbiedingsbrief concept begroting 2017 Raad
- Concept begroting 2017
- Notitie financiële ontwikkeling Westrom 2012 - 2020

Heythuysen, 3 mei 2016

HET COLLEGE VAN DE GEMEENTE LEUDAL

De secretaris,

D.J.E. Noppers

De burgemeester,

A.H.M. Verhoeven MPM